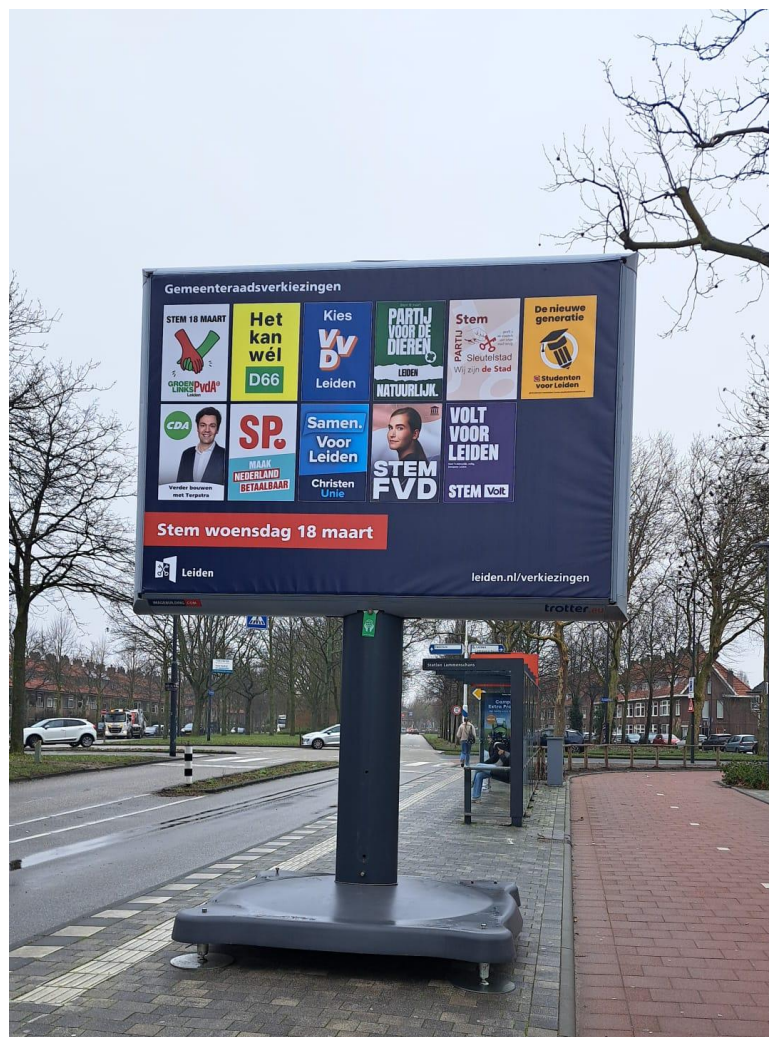

Adviesrapport van de informateurs: collegevorming raadsperiode 2026-2030

Aangeboden aan de Gemeenteraad Leiden
13 april 2026

Informateurs:
Marleen Damen
Lianne van Kalken

Inhoud

Voorwoord informateurs	3
1. Inleiding	4
1.1 Opdracht informateurs	4
1.2 Toelichting bij aanpak	4
1.3 Duiding verkiezingsuitslag en de huidige politieke situatie	5
2. Bestuursakkoord, beleidsakkoord, collegedeelname	6
2.1 Over de bestuurscultuur	6
Bevindingen	6
Advies	7
2.2 Over het beleidsakkoord	8
Bevindingen	8
Advies	12
2.3 Over deelname aan het college	12
Bevindingen	12
Advies	16
2.4 Over het vervolg van de onderhandelingen	17
Bijlagen	19
A. Brief GroenLinks-PvdA aan gemeenteraad over start informatiefase	
B. Brief van informateurs een lijsttrekkers	
C. Vragenlijst van informateurs voor fracties	
D. Overzicht gesprekken informateurs	
E. Bestuursakkoord 2022 – 2026	

Voorwoord informateurs

Geachte leden van de gemeenteraad van Leiden,

Hierbij ontvangt u ons adviesrapport na afronding van de informatiefase.

In de afgelopen twee weken spraken wij met alle fracties uit de gemeenteraad van Leiden. In die gesprekken stond centraal hoe fracties de komende periode met elkaar willen samenwerken, hoe de Leidse bestuurscultuur kan worden voortgezet en versterkt, en welke fracties het best met elkaar de volgende stap kunnen zetten richting de formatie.

Deze verkenning had twee doelen: het bieden van een eerste aanzet voor een nieuw bestuursakkoord én het zorgvuldig overdragen naar de volgende fase, waarin wordt gewerkt aan een beleidsakkoord en de vorming van een nieuw college.

Voor u ligt het resultaat van deze gesprekken met alle fracties, burgemeester, gemeentesecretaris en griffier, voorzien van onze bevindingen en adviezen. Wij danken alle fracties voor hun openheid en de constructieve manier waarop het gesprek is gevoerd. Dat stemt positief over het vervolg.

Tegelijkertijd zien wij dat de samenwerking — binnen de raad, tussen coalitie en oppositie en tussen raad en college — blijvende aandacht vraagt. De stevige en zorgvuldige bestuurscultuur die Leiden kenmerkt, biedt daarvoor een goede basis om op voort te bouwen.

Wij hebben er vertrouwen in dat dit leidt tot een vruchtbare vervolgfase richting de collegeonderhandelingen en de samenwerking in de komende bestuursperiode.

Wij wensen u allen veel succes en vooral ook plezier in de komende periode.

Met hartelijke groet,

Marleen Damen Lianne van Kalken

1. Inleiding

1.1 Opdracht informateurs

Op 25 maart 2026 heeft GroenLinks-PvdA de Leidse gemeenteraad geïnformeerd over de start van de informatiefase. De informatiefase houdt in dat onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn voor het vormen van een nieuwe stevige en stabiele coalitie na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026.

GroenLinks-PvdA heeft ons, Marleen Damen en Lianne van Kalken, gevraagd verkennende gesprekken te voeren met alle politieke fracties in de raad. De gesprekken schetsen een beeld van hoe de politieke fracties in de Leidse gemeenteraad willen werken aan een gezonde bestuurscultuur en welke onderliggende waarden zij hebben voor de samenwerking. Ook is fracties gevraagd welke inhoudelijke vraagstukken zij de komende tijd op de stad af zien komen, welke oplossingen zij hebben en welke ambities de fracties hebben voor deelname in een coalitie.

Ons is gevraagd om een adviesrapport op te leveren met inzichten op onderstaande punten en op zoek te gaan naar een stabiele en werkbare meerderheid van fracties die bereid is verantwoordelijkheden te nemen voor een coalitie. De opdracht die wij hebben meegekregen is om te kijken naar:

1. *Inhoudelijke raakvlakken en tegenstellingen tussen fracties.*
2. *Bestuurlijke ambities en bereidheid tot collegedeelname van fracties.*
3. *Bouwstenen voor een nieuw bestuursakkoord en een gezonde bestuurscultuur.*

In dit rapport geven we een duiding van de inhoud van de gesprekken en ons antwoord op deze opdracht. Ook schetsen we scenario's van mogelijke coalities en adviseren we welke coalitie ons het meest kansrijk lijkt en met welke fracties in de informatiefase de samenwerking verder kan worden verkend.

1.2 Toelichting bij aanpak

De gesprekken met de fracties hebben plaatsgevonden op vrijdag 27 maart, maandag 30 maart en op donderdag 2 april 2026. De gesprekken zijn in vertrouwen met elkaar gevoerd waarbij fracties hebben kunnen aangeven welke onderdelen uit het gesprek gebruikt kunnen worden voor onze rapportage. In deze openheid is met elkaar gesproken en met het vertrouwen van onze gesprekspartners hebben wij deze rapportage geschreven.

1.3 Duiding verkiezingsuitslag en de huidige politieke situatie

De verkiezingsuitslag laat een hoge opkomst zien. Van de ruim 106.000 stemgerechtigde Leidenaren heeft 59,9 procent zijn stem uitgebracht. Dat is een stijging van 6,3 procent ten opzichte van vier jaar geleden.

Het overgrote merendeel van de fracties ziet in de verkiezingsuitslag steun voor de ingezette koers van de afgelopen jaren en het gevoerde beleid van de coalitie van GroenLinks-PvdA, D66 en CDA. Beleid dat vaak een brede steun heeft gekregen vanuit de raad in de afgelopen raadsperiode. De huidige coalitie heeft nog steeds een meerderheid in zetels in de raad, al is het een nipte meerderheid.

Tegelijkertijd laat de verkiezingsuitslag de wens zien voor een aanpassing van huidig beleid bij een deel van de Leidse bevolking over een aantal specifieke onderwerpen. Dit uit zich in een verschuiving in het politieke speelveld met een verdubbeling van het aantal zetels van Partij Sleutelstad van drie naar zes zetels en de intrede van de partijen Forum voor Democratie en Volt.

Alle fracties die wij gesproken hebben geven aan dat dit geluid vanuit inwoners die zich niet geheel kunnen vinden in het beleid van de afgelopen vier jaar, maakt dat er een verantwoordelijkheid ligt bij het toekomstige college en de gehele raad. Die verantwoordelijkheid komt neer op het serieus nemen van de geuite onvrede en behoefte om gehoord te worden.

Menig keer hebben we vanuit onze gesprekspartners gehoord dat de scherpe randjes van de huidige koers afgehaald moeten worden, hier en daar eventueel vertraagd kan worden, en dat er voldoende aandacht moet zijn voor het betrekken van inwoners in besluitvorming.

2. Bestuursakkoord, beleidsakkoord, collegedeelname, bevindingen en adviezen

2.1 Over de bestuurscultuur

Bevindingen

Leiden kent een goede en prettige bestuurscultuur. Alle fracties die we hebben gesproken, ook de burgemeester, gemeentesecretaris en griffier, zijn tevreden met de bestuurscultuur in Leiden en geven aan dat het een cultuur is om te koesteren. Er is onderling respect, transparant bestuur en men is opbouwend richting elkaar. Scherp op de inhoud, maar met oog voor de persoon en daarmee zacht op de onderlinge relatie.

Er zijn twee aandachtspunten genoemd door verschillende fracties als het gaat om de huidige bestuurscultuur en de doorwerking van het bestuursakkoord in de praktijk. Deze twee punten vormden de rode draden in de gesprekken over de bestuurscultuur en lichten we hieronder nader toe.

Allereerst noemt een aantal fracties het feit dat in het vorige bestuursakkoord een inspanningsverplichting zat voor de coalitie om de oppositie en de stad mee te nemen. Bijvoorbeeld door ruimte te laten qua inhoudelijke plannen en financiële middelen aan de oppositie in de jaarlijkse kaderbrieven. In de praktijk heeft een dergelijke exercitie maar één keer plaatsgevonden afgelopen periode. Met name de oppositiefracties geven aan dat zij weinig speelruimte hebben ervaren om mee te kunnen denken over de totstandkoming van beleid en om daarop te kunnen sturen. De grotere fracties, die de afgelopen periode in de coalitie hebben gezeten, erkennen het belang van het betrekken van de oppositie en de stad, ook gezien de uitkomst van de verkiezingen.

Ook is genoemd dat elkaar aanspreken op omgangsvormen, binnen en buiten de raad, het met elkaar normeren van wat men acceptabel vindt in de omgang, te weinig aandacht heeft gekregen de afgelopen periode. Meerdere fracties geven aan dat er verharding heeft opgetreden in de politieke arena binnen en buiten het stadhuis. Vanuit de stad heeft een kleine groep inwoners, bij bijeenkomsten bedreigingen geuit. Daarmee komt de weerbaarheid van leden uit de raad en de leden van het college onder druk te staan.

In de gesprekken met ons is de wens geuit dat alle fracties in de raad verantwoordelijkheid voelen voor de rol die men vanuit een volksvertegenwoordigende positie heeft in de stad en het besef welke weerslag dat heeft op anderen als die verantwoordelijkheid onvoldoende wordt genomen.

De uitgangspunten van het bestuursakkoord uit 2022 zijn voor de meeste fracties nog steeds actueel. Veel fracties hebben benadrukt dat het wat hen betreft van belang is om binnen afzienbare tijd een nieuw bestuursakkoord op te stellen en te ondertekenen, zeker gezien de komst van 27 nieuwe raadsleden en twee nieuwe fracties in de raad. Alle fracties geven aan dat het belangrijk is om het bestuursakkoord levend te houden door regelmatig met elkaar te reflecteren op het toepassen van het akkoord.

Advies

Op basis van de bevindingen is ons advies om binnen afzienbare tijd als raad, in gezamenlijkheid, een nieuw bestuursakkoord te ondertekenen. Ook adviseren wij om de afgesproken omgangsvormen regelmatig onderwerp van gesprek te laten zijn. Een akkoord heeft immers alleen waarde als het door alle fracties wordt gedragen en raadsleden het doorleven en voorleven.

We adviseren om in het nieuwe bestuursakkoord meer aandacht te besteden aan weerbaar bestuur in combinatie met toenemende polarisatie in de stad én meer aandacht te geven aan het betrekken van de oppositie in combinatie met participatie en het bereiken van inwoners.

Weerbaar bestuur

Met alle fracties is het gesprek gegaan over de toegenomen verharding en verruwing in de maatschappij en het feit dat raadsleden en wethouders steeds vaker geconfronteerd worden met bedreigingen. Dit heeft grote impact in de eerste plaats op betrokkenen zelf, maar doet ook iets met de rest van de raad. Het merendeel van de fracties heeft aangegeven dat ze het aanmoedigt wanneer er vanuit de raad als geheel vaker en nadrukkelijker stelling wordt genomen tegen incidenten. Raad en college zouden elkaar moeten steunen en kunnen samen optrekken in het uitdragen van de omgangsvormen.

De fracties hebben ook aangegeven het ingewikkeld te vinden elkaar of (elkaars) achterban aan te spreken wanneer ongepast gedrag richting bestuurders en raadsleden plaatsvindt. Iedereen moet zich vrij voelen om in de raad zijn of haar mening te verkondigen, maar raadslid zijn brengt ook een verantwoordelijkheid met zich mee. Raadsleden moeten zich realiseren dat de toon van het debat in de raad zijn weerslag heeft op de samenleving. Deze toon, ook in gesprek met de stad, mag polarisatie niet aanwakkeren en mag geen legitimatie zijn voor inwoners om ongewenst gedrag naar raadsleden en bestuurders toe te vertonen.

Betrekken oppositie en participatie van de stad

De verkiezingsuitslag heeft laten zien dat niet iedereen in de stad de koers van de meerderheid in de raad steunt. De kracht van de democratie schuilt niet in het verzamelen van een meerderheid voor je plannen, maar óók in het horen van de veelkleurigheid en diversiteit aan stemmen in je stad, actief op zoek gaan naar de stille

stem en op basis van die meerstemmigheid tot een afweging te komen. Fracties zien een opdracht voor de raad om hier de komende periode actief mee aan de slag te gaan, zeker in die wijken waar een meerderheid van de stemmers niet heeft gestemd op een fractie die de huidige koers steunt.

Ook geven verschillende fracties aan dat participatie meer is dan alleen inspraak (al dan niet via een referendum) of inwoners betrekken bij hun plannen. Zij zien graag dat er meer ruimte komt voor inwoners om zelf dingen op te pakken en te organiseren. Wij adviseren de raad met elkaar in gesprek te gaan over thema's en onderwerpen waar meer zeggenschap aan inwoners en gemeenschappen zelf aan de orde kan zijn, want dit vraagt ook een andere rol van de raad. In dit licht kan de oppositie in de raad een cruciale rol spelen en is het van belang de oppositie de ruimte te geven mee te kunnen denken bij de totstandkoming van beleid. Dat vereist wél ook volwassenheid van de oppositie om hier op een constructieve manier werk van te maken.

2.2 Over het beleidsakkoord

Bevindingen

Zonder uitzondering onderschrijven de fracties de maatschappelijke opgaven uit de [strategische verkenningen uit 2025](#). Deze opgaven, besproken in de gesprekken met de fracties, zijn onder andere: de toenemende druk op de ruimte, in relatie tot woningbouw, maar ook de energietransitie en netcongestie; de energie- en warmtetransitie, ook in relatie tot wijkvernieuwingen; de toenemende verstedelijking en de balans tussen verschillende vormen van mobiliteit; economie en werkgelegenheid; veiligheid; de ontwikkelingen in het sociaal domein en het verkleinen van kansenongelijkheid; bestaanszekerheid en gelijke kansen. Iedere fractie heeft daarin de eigen prioriteiten, afwegingen en accenten.

Gelijkgestemdheid is er bij alle fracties als het gaat om beperkte ruimte voor grote nieuwe ambities. Fracties noemen de gemeentelijke financiën, maar ook de draagkracht van de stad en de ambtelijke organisatie als belangrijkste reden.

Inhoudelijke overeenkomsten en tegenstellingen tussen fracties

De huidige coalitiefracties GroenLinks, PvdA, D66 en CDA geven nadrukkelijk aan dat aangegane verplichtingen gehandhaafd moeten blijven. Niet alleen getuigt dat van betrouwbaar bestuur, het spreekt volgens hen ook uit het mandaat van de kiezer. Alle andere fracties geven ook aan dat geheel terugdraaien van huidig beleid niet wenselijk zou zijn, alleen geeft iedere fractie net een andere definitie aan 'terugdraaien' versus 'bijstellen'.

Een aantal fracties heeft bijvoorbeeld aangegeven de ontdemping van het Kort Rapenburg niet de hoogste prioriteit te geven. Ook bouwen in de Oostvlietpolder wordt door fracties verschillend gewaardeerd. Als het gaat om de focus op levendigheid in de stad versus de leefbaarheid dan zijn er ook accentverschillen tussen fracties.

Een aantal fracties vraag meer aandacht voor economie, ruimte voor bedrijvigheid en het Leiden Bio Science Park, om daarmee het verdienvermogen van de stad te versterken. Andere fracties vragen meer aandacht voor het verenigingsleven, cultuur, verkeersveiligheid of veiligheid op straat.

Hieronder lichten we een aantal grotere thema's toe.

Toenemende druk op de ruimte en woningbouw

In Leiden is de ruimte schaars en dat zie je terug in alle grote opgaven van de stad. Goed omgaan met die ruimte en schaarste om deze zo goed en eerlijk mogelijk te verdelen, vraagt om scherpe keuzes maken over wat je waar doet. Wonen is door alle fracties als een grote opgave genoemd waarbij betaalbaarheid belangrijk is. Zoals ook blijkt uit de verkiezingsprogramma's geeft iedere fractie daar een eigen definitie aan en tussen sommige fracties worden fundamenteel andere keuzes gemaakt hoe om te gaan met het vraagstuk ruimte.

Verstedelijking en mobiliteit, waaronder parkeren

Fracties leggen verschillende prioriteiten als het gaat over investeringen in de openbare ruimte. Er wordt verschillend gedacht over een aantal grote investeringen. In onze gesprekken hebben wij gemerkt dat sommige fracties bepaalde investeringen liever teruggedraaid zouden zien worden waarbij het geld besteed zou kunnen worden aan zorg, bestaanszekerheid en veiligheid, terwijl anderen aangeven dat de grote opgaven in het sociaal domein juist structureel geld nodig hebben en niet alleen te bekostigen zijn uit incidenteel geld door het terugdraaien van grote investeringen.

Wat betreft het parkeerbeleid geven veel fracties aan dat het zaak is te kijken naar de scherpe randen van het beleid dat voor sommige mensen nu niet goed uitpakt. Een aantal fracties geeft aan bereid te zijn te vertragen in het invoeren van het parkeerbeleid, te willen kijken naar de parkeerregels rondom de 'sloopnieuwbouw' processen en de recent ingevoerde parkeerzones tegen het licht te houden.

Energie- en warmtetransitie en klimaatopgaven

Een grote opgave is het in goede banen leiden van de klimaatadaptieve- en energietransitie. Een overgrote meerderheid van de fracties ziet de noodzaak tot energietransitie waarbij iedereen aandacht vraagt voor draagvlak, maar vooral ook draagkracht van de stad. Een aantal fracties sprak hun zorgen uit over een mogelijke nieuwe energiecrisis en wat dit betekent voor mensen met een smalle beurs.

Alle fracties noemen het verder vergroenen in een de stad die verder verdicht. Fracties hebben hiervoor ieder hun eigen reden: het vergroten van de biodiversiteit en versterken van klimaatadaptatie of juist het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.

Bestaanszekerheid, gelijke kansen en het sociaal domein

De meeste fracties zijn trots op Leiden als sociale stad. Fracties willen blijven investeren in gelijke kansen, gezondheid en bestaanszekerheid. Wel spreken ze tegelijkertijd hun zorgen uit over de betaalbaarheid vanwege de aanstaande kortingen van het Rijk. Mede daarom geeft een aantal fracties aan dat het juist van belang is structurele middelen in te zetten voor beleid rondom deze thema's.

Regionale zaken

Een aantal fracties, en ook de burgemeester en de gemeentesecretaris, hebben aangegeven dat er voor Leiden nog veel te behalen valt in het versterken van haar positie als het gaat om regionale aangelegenheden. Dan gaat het om de Leidse regio, maar ook over de banden richting andere buurgemeenten, de landelijke politiek en Brussel. Leiden verdient het om zich meer te laten zien op het landelijke toneel en om haar rol als centrumgemeente goed te kunnen pakken.

Financiën en lastenverzwaring versus lastenverlichting

Het zal niet verrassen dat fracties de huidige financiële situatie wisselend waarderen. Geluiden van 'blijven investeren in de toekomst van de stad' tot zorgen over het (te) ambitieuze investeringsprogramma, planningsoptimisme en de oplopende schuldquote. Door een aantal fracties wordt genoemd dat ze niet alleen een meerjarig sluitende begroting belangrijk vinden, maar ook nastreven dat structurele lasten worden gedekt met structurele middelen en er binnen de begroting ruimte blijft om tegenvallers op te vangen.

Er wordt wisselend gedacht over de mate waarin lasten kunnen worden verzwared. Het algemene beeld is wel dat de lasten in Leiden al fors zijn en dat verzwaren alleen een optie is als ondernemers of inwoners daar ook direct baten bij hebben. Door meerdere fracties worden parkeertarieven en de toeristenbelasting genoemd als mogelijke instrumenten om aanvullende inkomsten te genereren.

Daarnaast oppert een aantal fracties dat goed gekeken moet worden naar toekomstgericht investeren en investeringen die renderen. Er kan kritisch gekeken worden naar onderuitputting aan de uitgavenkant en waar mogelijk efficiënter werken. Daarnaast komen er vanuit het Rijk of Brussel middelen beschikbaar voor onder andere de energietransitie, woningbouw en gemeentelijk beheer en onderhoud van infrastructuur.

Een breed gedragen beeld is dat genomen besluiten die in vergevorderde plan- of uitvoeringsfase zitten niet teruggedraaid moeten worden. Ook de wettelijke taken van de gemeente staan niet ter discussie.

Participatie en betrekken inwoners

Alle fracties zijn het erover eens dat komende periode aandacht gegeven moet worden aan participatie en het betrekken van inwoners. Er bestaan verschillen over hoe dat zou moeten gebeuren. Een aantal fracties geeft aan verregaande stappen te willen zetten in de zeggenschap van inwoners over hun eigen stad en wijk, en bijvoorbeeld een correctief referendum te willen invoeren in Leiden. Andere fracties benadrukken juist weer dat er meer ruimte zou moeten komen voor inwoners om zelf dingen op te pakken en te organiseren.

Hoe vertalen de ambities zich in de organisatie en in de stad?

De redenen die fracties geven om met terughoudendheid te reageren op nieuwe ambities hebben niet alleen een financiële kant, maar gaan ook over oog hebben voor de capaciteit binnen de ambtelijke organisatie en draagvlak en draagkracht van de stad.

De gemeentesecretaris heeft in haar gesprek met ons aangegeven dat de ambtelijke organisatie onder druk staat. Zij geeft aan dat niet alleen financiële haalbaarheid van beleid en projecten van belang is, maar ook de capaciteit en uitvoeringsmogelijkheden afgewogen moeten worden. Leiden kent een forse investeringsagenda waarbij het van belang is af te wegen eerst af te maken waaraan begonnen is voordat er nieuwe investeringen worden toegevoegd. Er wordt wel opgemerkt dat er bestuurlijke kansen liggen om integraal naar strategische opgaven te kijken en dat er gestuurd kan worden op de samenhang tussen het fysieke en sociale domein. Dit vraagt iets van de ambtelijke organisatie, maar ook van het bestuur van de stad. Integraliteit, eventueel meer in co-creatie met de stad vraagt extra capaciteit, kennis en vaardigheden.

In het gesprek met de griffier is gesproken over dezelfde zorgen over de draagkracht van de griffie, maar ook van de raad zelf. De griffier benadrukt dat er aandacht moet blijven voor de werkdruk binnen de griffie en de raad en dat hierin er een grote samenhang is met de ambities vanuit de raad.

Vorm beleidsakkoord

Onder de fracties hebben wij eensgezindheid gemerkt als het gaat om de vorm van het coalitieakkoord, met hier en daar een accentverschil. Geen van de fracties heeft aangegeven te willen 'experimenteren' met het maken van een raadsakkoord. Door de meeste fracties is aangegeven dat de uitdagingen waar de stad momenteel mee te maken heeft - de uitslag van de verkiezingen waaruit enerzijds steun is voor de huidige koers maar anderzijds gevraagd wordt om bijstelling op punten - vragen om een akkoord op hoofdlijnen met ruimte voor alle fracties om inbreng te leveren.

Daarbij is ook het belang van goede onderlinge verhoudingen en werkbare relaties tussen fracties nadrukkelijk naar voren gekomen. Ruimte voor inbreng vraagt niet alleen om procedurele afspraken, maar ook om onderling vertrouwen en de bereidheid elkaar op te zoeken en samen te werken, over coalitie- en oppositiegrenzen heen. Dit betekent in de praktijk een hoofdlijnenakkoord dat voldoende ruimte laat voor inbreng vanuit de oppositie en het werken met wisselende meerderheden met alle fracties mogelijk maakt.

Een groot aantal fracties geeft daarbij aan dat het wel belangrijk is om duidelijke afspraken te maken binnen het hoofdlijnenakkoord, zodat er gaandeweg geen onduidelijkheid over kan ontstaan. Afhankelijk van welke fracties aan de coalitieonderhandelingen zullen starten en in hoeverre hun standpunten uit elkaar liggen, is een uitgebreider of juist minder uitgebreid beleidsakkoord wenselijk.

Advies

Als informateurs reflecteren wij op hetgeen gezegd is door de fracties over de onderwerpen in een toekomstig beleidsakkoord, zonder adviezen op de inhoud te geven. Dat past niet bij onze rol. We zien dat fracties een realistisch beeld hebben van de opgaven die Leiden kent, mede door de schuldquote, de grote investeringsagenda en de draagkracht van de stad en organisatie. Het is waardevol om te constateren dat de fracties de strategische verkenningen als een belangrijk vertrekpunt beschouwen. Dat vertelt ons dat de raad oog heeft voor de inzichten die de ambtelijke organisatie meegeeft.

Het is natuurlijk niet vreemd dat verschillende fracties accentverschillen in beleid laten zien, dat geeft kleur aan de politiek. Bij iedere vorm van samenwerking zullen er compromissen gesloten moeten worden. Gezien de opgaven benadrukken wij graag dat het de komende jaren van belang is een rol aan de oppositie te laten om mee te denken in beleidsvorming.

2.3 Over deelname aan het college

Bevindingen

De fracties zijn het erover eens dat serieus gekeken moet worden naar het mandaat dat door de kiezer is gegeven op 18 maart 2026. Dat houdt in dat de meeste fracties zien dat de kiezer de ingezette koers van de huidige coalitie steunt en dat in dat opzicht 'de coalitie door zou kunnen gaan'. Men ziet breed draagvlak voor de gemaakte beleidskeuzes in de afgelopen jaren, maar de fracties constateren ook dat een toenemend deel van de kiezers zich niet goed herkent in een deel van deze keuzes.

De fracties die voor zichzelf niet direct een rol zien in de coalitie in de Leidse raad zijn Forum voor Democratie en de SP. De SP geeft aan zichzelf vanwege de uitslag een bescheiden positie aan te meten en Forum voor Democratie acht het, gezien de uitslag, niet realistisch om deel te nemen aan een coalitie. De overige fracties hebben bij ons aangegeven coalitiedeelname na te streven en te willen bijdragen aan een vertegenwoordiging van het eerder geschetste mandaat vanuit de kiezer. Daarbij zijn wethouderskandidaten genoemd en is gesproken over diverse coalitiemogelijkheden.

Alle fracties zijn het erover eens dat het initiatief bij GroenLinks-PvdA ligt en dat er een natuurlijke samenwerking bestaat tussen deze fractie en D66. Veel fracties geven aan dat gezien de uitkomst van de verkiezingen en de winst voor Partij Sleutelstad goed gekeken moet worden naar mogelijkheden voor deze fractie om deel te kunnen uitmaken van een coalitie.

Als informateurs hebben wij de gesprekken met een open blik gevoerd. Wij hebben de volgende drie coalities onderzocht: een coalitie van GroenLinks-PvdA, D66 en Partij Sleutelstad, een coalitie bestaande uit de huidige coalitiefracties GroenLinks-PvdA, D66 en CDA, en een coalitie bestaande uit de huidige fracties plus één andere fractie (Forum voor Democratie uitgezonderd vanwege uitsluiting in samenwerking door alle andere fracties).

Hieronder gaan wij in op de drie beschreven mogelijke coalities waarna we ons advies met de voorkeurscoalitie nader toelichten.

Een coalitie van GroenLinks-PvdA, D66 en Partij Sleutelstad

In de gesprekken met Partij Sleutelstad hebben zij aangegeven klaar te zijn voor deelname aan een coalitie. Ook hebben zij benadrukt dat deelname aan de coalitie recht doet aan de geluiden in de stad en aan de traditie dat Leiden een brede afspiegeling heeft in de coalitie. Daarbij heeft Partij Sleutelstad de voorkeur uitgesproken om ook de VVD te betrekken in de coalitie. Partij Sleutelstad ziet een coalitieakkoord op hoofdlijnen voor zich met daarbij wisselende steun. De fractie erkent dat de ingeslagen koers van de afgelopen jaren niet helemaal gewijzigd kan en moet worden en vraagt om bijstelling op een aantal thema's. Dat zijn parkeren, participatie en inspraak van inwoners - onder andere door middel van een referendum.

Partij Sleutelstad geeft aan geen breekpunten te hebben en wil zonder taboes de onderhandelingen ingaan. Kijkend naar de accenten in de inhoudelijke opgaven voor de stad en de verschillen hierin tussen Partij Sleutelstad aan de ene kant en GroenLinks-PvdA en D66 aan de andere zien fracties – met uitzondering van Partij Sleutelstad – samenwerking op inhoud weinig kans van slagen hebben. D66 geeft aan bereid te zijn samenwerking verder te verkennen al heeft dit niet hun eerste voorkeur.

Als het gaat over de groene koers van het huidige college, het parkeerbeleid, de opvang van vluchtelingen of het participatiebeleid, dan vragen de meeste fracties zich af of de verschillen tussen Partij Sleutelstad en Groenlink-PvdA en D66 te overbruggen zijn. Fracties zien dat in campagnetijd de verschillen door Partij Sleutelstad verder zijn uitvergroot en dat beloftes aan kiezers zijn gedaan. De vraag die leeft is in hoeverre uitspraken van Partij Sleutelstad dat alles te onderhandelen is rijmt met deze beloftes.

Partij Sleutelstad erkent dat samenwerking in een coalitie een andere opstelling vergt dan de fractie heeft laten zien als oppositiefractie. Ook ziet Partij Sleutelstad in dat het winnen aan vertrouwen na de gevoerde campagne nog werk met zich mee zal brengen. De fractie geeft daarbij aan vooruit te willen en het verleden achter zich te willen laten. In de gesprekken met GroenLinks-PvdA en D66 maar ook zeker met andere fracties blijkt dat dit aspect een stuk genuanceerder en complexer ligt.

Naast inhoudelijke verschillen speelt vertrouwen een grote rol bij de scepsis die fracties hebben bij een coalitie met Partij Sleutelstad. Door de toon de afgelopen jaren in de raad en zeker tijdens de campagne is het vertrouwen in Partij Sleutelstad als fractie om mee samen te werken beperkt. Fracties geven aan de komende jaren eerst te willen ervaren dat dit in de toekomst wel kan. Er wordt door meerdere fracties gezegd dat het tijd kost om de relatie na de afgelopen jaren en onlangs gevoerde campagne te herstellen en het vertrouwen te herwinnen.

Huidige coalitie voortzetten

De huidige coalitie voortzetten heeft de voorkeur van de huidige coalitiefracties, GroenLinks-PvdA, D66 en CDA. De belangrijke reden hiervoor is dat men graag, met verkregen mandaat van de kiezer, de ingezette koers voortzet. Deze koers heeft overigens afgelopen periode ook vaak kunnen rekenen op steun van een grote meerderheid in de raad. Ook nu is er nog steeds een meerderheid in de stad en in de raad; GroenLinks-PvdA, D66 en het CDA hebben samen immers 20 van de 39 zetels.

Deze fracties hebben alle drie het vertrouwen in elkaar om ook de komende vier jaar een stabiel bestuur te vormen. Ze realiseren zich dat ze een nipte meerderheid hebben behaald, maar zien dit als een voordeel en als een kans recht te doen aan de geluiden uit de stad die met deze verkiezingsuitslag zichtbaar zijn geworden. Een kleine coalitie dwingt hen om meer ruimte te bieden aan de oppositie en te werken met wisselende meerderheden. Deze drie fracties hebben aangegeven de oppositie met uitgestoken hand tegemoet te willen treden.

De huidige koers wordt breder gesteund dan alleen door de huidige coalitiefracties. In de gesprekken met de meeste andere fracties is aangegeven dat men voortzetting van de

huidige coalitie denkbaar acht en dat het daarbij wel van belang is met wisselende meerderheden te werken.

Huidige coalitie plus één

De optie van de huidige coalitie bestaande uit GroenLinks-PvdA, D66, CDA en één andere kleinere fractie is genoemd door alle fracties die nu niet in de coalitie zitten en wel graag willen deelnemen aan de coalitie. Ze vinden voortzetting van de huidige coalitie te kwetsbaar vanwege de nipte meerderheid en willen graag een bijdrage leveren aan het versterken van de coalitie.

De VVD geeft te kennen dat door hen deel te laten nemen recht wordt gedaan aan de groei op rechts. PvdD zou graag willen aansluiten om de groene en sociaal rechtvaardige koers te kunnen voortzetten en op onderdelen te versterken. Studenten voor Leiden ziet voor zichzelf een verbindende rol, zij dragen graag bij aan een coalitie die staat voor progressieve politiek. De ChristenUnie vindt voortzetten van de huidige coalitie stoelen op een te krappe meerderheid en sluit graag aan als stabiele, verbindende factor binnen het college. Volt ziet voor zichzelf ook een rol in een nieuwe coalitie waar wat hen betreft ook de VVD deel van zou uitmaken.

De fracties GroenLinks-PvdA, D66 en CDA hebben de opties van het betrekken van de VVD, PvdD of de ChristenUnie bij de coalitie overwogen. Er is geen éénduidige uitkomst over welke fractie het beste aan zou kunnen sluiten. De huidige coalitie noemt het risico dat bij deelname van één van de fracties de balans doorslaat naar één van de kanten van het spectrum. Dat vinden zij een niet wenselijke situatie.

Advies informateurs: voortzetting huidige coalitie met wisselende meerderheden

Ons is gevraagd op basis van de gesprekken te adviseren over de meest kansrijke coalitie. Daarbij hebben we gekeken naar een coalitie die zoveel mogelijk recht doet aan de uitslag van de verkiezingen en een coalitie die een stabiel bestuur kan vormen voor de komende vier jaar.

Wij adviseren daarom om door te gaan met de huidige coalitie van GroenLinks-PvdA, D66 en CDA. Deze coalitie beschikt over een krappe meerderheid en zal de komende vier jaar op zoek moeten naar wisselende meerderheden in de raad. Dat vraagt om ruimte voor inbreng vanuit de oppositie. In onze gesprekken hebben wij gemerkt dat de verhoudingen tussen deze fracties goed zijn en dat er een sterke basis ligt voor een nieuwe bestuursperiode. Er is onderling vertrouwen en fracties tonen een constructieve houding naar elkaar.

Wel adviseren wij de drie fracties om het gesprek binnen de coalitie voort te zetten en te verdiepen, met nadrukkelijke aandacht voor de portefeuillevverdeling, de onderlinge machtsverhoudingen en de wijze waarop zij, ook in relatie tot de overige fracties in de raad, invulling willen geven aan de samenwerking.

Daarnaast geven wij de fracties mee om het breed gedragen bestuursakkoord op zo kort mogelijke termijn verder te brengen, met betrokkenheid van de raad. Daarbij is het van belang te zorgen voor goede evaluatie- en reflectiemomenten, gericht op het versterken van de samenwerking in de raad en het gezamenlijk bespreken van de wijze van politiek bedrijven. Alhoewel men niet wil experimenteren met een raadsakkoord, valt wel van gemeenten die hiermee werken te leren, met name als het gaat om het bewust investeren in onderlinge verhoudingen, het structureel organiseren van het gesprek en het creëren van ruimte voor inbreng van alle fracties. Ook het ontwikkelen van een gedeeld spelbegrip — over hoe en wanneer men elkaar opzoekt, samenwerkt en omgaat met verschillen — draagt bij aan onderling vertrouwen en een duurzame samenwerking binnen de raad.

In onze afweging om tot dit advies te komen hebben wij het ‘andere geluid’ uit de samenleving en de vertaling hiervan door onder andere Partij Sleutelstad serieus genomen. Wij hebben afgewogen te adviseren voor verdere verkenning van een coalitie met GroenLinks-PvdA, D66 en Partij Sleutelstad. Op basis van de gesprekken concluderen wij echter dat deze coalitie op weinig draagvlak en vertrouwen kan rekenen. Er is zowel op inhoud, maar zeker ook op de relatie en het onderling vertrouwen te weinig draagvlak om deze coalitie verder te onderzoeken. Wij achten het verder verkennen van de samenwerking dan ook niet kansrijk en adviseren Partij Sleutelstad de komende jaren te bouwen aan een stevig fundament in de raad als derde grootste fractie en te bouwen aan vertrouwen en het versterken van de relaties met andere fracties.

Een coalitie van de huidige coalitie plus één maar zonder Partij Sleutelstad vinden wij ook onvoldoende recht doen aan de verkiezingsuitslag. Niet alleen zou deelname van één van de kleinere fracties betekenen dat flinke inhoudelijke verschillen overbrugd moeten worden, deelname van één van deze fracties maakt het bovendien ook lastig om tot een goede verdeling van het aantal wethouders te komen. Wat ons betreft laat de verkiezingsuitslag onvoldoende mandaat zien voor één van de fracties (VVD, PvdD, SVL, Volt of ChristenUnie) om deel te nemen aan de coalitie. Vanuit de oppositie zouden deze fracties door de coalitiefracties wel benaderd moeten worden met uitgestoken hand.

Vanuit het overgrote deel van de fracties, maar ook vanuit burgemeester, gemeentesecretaris en griffier hebben wij gehoord dat het voor een stad als Leiden voorstelbaar is om met zes wethouders te werken, in plaats van de huidige vijf. Uit de gesprekken blijkt dat voor de opgaven waar Leiden – een stad in een stedelijke agglomeratie van ruim 200.000 inwoners – voor staat maar ook de (regionaal) bestuurlijke rol die de stad heeft, een aantal van vijf wethouders krap is. Zes wethouders zou meer tijd geven om te acteren in de regio, op landelijk niveau en in Europa.

2.4 Over het vervolg van de onderhandelingen

Wij geven in overweging om naar aanleiding van ons advies een duidingsdebat te organiseren. Hoewel het in Leiden gebruik is om pas na het verschijnen van het beleidsakkoord een debat te organiseren in de raad, waarbij ook wordt teruggeblikt op de verkiezingen en de onderhandelingen. Een duidingsdebat na de verkennende fase is niet gebruikelijk. Dit verschijnsel komt echter in veel andere gemeenteraden voor en een dergelijk duidingsdebat wordt vaak al vóór de informatie, direct na de verkiezingen georganiseerd.

Meerdere fracties hebben aangegeven hier voorstander van te zijn, en de meeste fracties geven aan zich hier in ieder geval niet afwijzend over op te stellen. Op deze manier wordt ruimte geboden om in alle openheid het gesprek te voeren over ons advies en over de coalitie die door fracties het meest wenselijk wordt geacht.

Daarnaast adviseren wij de formerende fracties de oppositiefracties *actief* te betrekken bij de formatie en hen de ruimte te bieden om de voor hen belangrijke punten in te brengen. Ook zou daarvoor een deel van de financiële ruimte beschikbaar moeten worden gesteld zodat niet alleen de coalitiefracties bepalen hoe het geld wordt ingezet. De inbreng van wisselende meerderheden op een aantal specifieke thema's en ook de inbreng van de oppositie moet een eigenstandige, herkenbare plek krijgen en een stevig onderdeel zijn binnen het coalitieakkoord.

Op deze manier krijgen alle fracties in de raad de ruimte om bij te dragen aan het beleid voor de komende vier jaar. Wij adviseren om dit niet als een eenmalige actie te beschouwen, maar om de oppositie gedurende de gehele bestuursperiode structureel

ruimte te bieden voor inbreng, ook in financiële zin. De jaarlijkse bespreking van de kaderbrief vormt hiervoor een passend moment.

Tot slot wijzen wij de fracties uit de gemeenteraad, en ook de formateur, op alle ingekomen brieven die de afgelopen weken zijn gestuurd om te betrekken bij de onderhandelingen. Deze zijn door de griffie gebundeld in het themadossier '[formatie 2026 2030](#)' in het raadsinformatiesysteem en zijn ook los terug te vinden op de Lijst Ingekomen Stukken.

Bijlagen

- A. Brief GroenLinks-PvdA aan gemeenteraad over start informatiefase
- B. Brief van informateurs een lijsttrekkers
- C. Vragenlijst van informateurs voor fracties
- D. Overzicht gesprekken informateurs
- E. Bestuursakkoord 2022 – 2026

Fractie GroenLinks-PvdA Leiden
Stadhuisplein 1
2311 EJ Leiden
<https://leiden.groenlinkspvda.nl/>

Aan de leden van de Leidse gemeenteraad

Geachte leden van de Leidse gemeenteraad,

Op 18 maart 2026 hebben de Leidenaars een nieuwe gemeenteraad voor onze mooie stad gekozen. 59,9 procent van de Leidenaars ging naar de stembus en bracht zijn stem uit. Samen bepaalden zij de samenstelling van de gemeenteraad en gaven met hun stem alle Leidse volksvertegenwoordigers een verantwoordelijkheid mee.

De uitslag maakt GroenLinks-PvdA trots op wat we de afgelopen jaren hebben bereikt. We namen verantwoordelijkheid voor een groene en sociale koers en zien in de uitslag daarvoor steun terug: Ruim 18.000 Leidenaars kozen voor GroenLinks-PvdA. We zijn blij met het vertrouwen van veel van onze stadsgenoten, en we gaan graag verder met ons werk voor Leiden.

We voelen daarbij een grote verantwoordelijkheid om te zorgen voor een nieuw, stabiel en betrouwbaar bestuur. Dat willen we doen vanuit een vooruitstrevende coalitie, samen met de gemeenteraad, en met een beleidsakkoord dat antwoord biedt op de grote vraagstukken waar de stad zich mee geconfronteerd ziet: wie alleen al denkt aan de woningcrisis en aan de klimaatcrisis, weet dat er werk aan de winkel is.

We willen de uitdagingen het hoofd bieden in samenwerking met andere politieke partijen. En op basis van een bestuurscultuur waarin we zoeken naar samenwerking met elkaar en werken vanuit een stabiel en betrouwbaar gemeentebestuur. Zo doen we dat in Leiden en zo wil GroenLinks-PvdA dat graag voortzetten. We willen daarover graag met politieke partijen in gesprek. Die bestuurscultuur betekent dat politieke verschillen open besproken kunnen worden, en bovenal dat samenwerking plaatsvindt op basis van respect voor de democratische rechtsstaat, gelijke behandeling van alle Leidse inwoners en bestuurlijke betrouwbaarheid. GroenLinks-PvdA ziet daarbij geen ruimte voor samenwerking met partijen die bovenstaande niet onderschrijven en uitdragen.

Informatiefase

Nu de uitslag bekend is, gaan we starten met de informatieve fase. Daarin willen we met partijen in gesprek en hen bevragen welke inhoudelijke vraagstukken zij komende tijd op de stad af zien komen en welke oplossingen zij daarvoor bieden. We willen ook dat partijen vertellen welke ambities en bereidheid ze hebben wat voor betreft deelname aan een coalitie. Ook willen we partijen vragen hoe zij blijvend willen werken aan een gezonde bestuurscultuur en de onderliggende waarden die randvoorwaardelijk zijn voor samenwerking. GroenLinks-PvdA geeft aan de informateurs mee om hieraan grondig aandacht te geven in de gesprekken met politieke partijen tijdens de informatiefase.

Informateurs

GroenLinks-PvdA stelt twee informateurs aan om gesprekken te gaan voeren met politieke partijen, namelijk Marleen Damen en Lianne van Kalken. We kiezen bewust voor twee informateurs met verschillende achtergronden en ervaringen om vanuit een breed perspectief naar reële mogelijke coalities te kijken. Dat is waar de uitslag om vraagt. Wij vragen de informateurs recht te doen aan het onderzoeken van de mogelijkheden binnen de uitgangspunten zoals hierboven geschetst.

Marleen Damen en Lianne van Kalken hebben beiden ruime ervaring in het lokaal politieke bestuur:

- Marleen Damen is in Leiden bekend als oud-wethouder van de PvdA. Zij bekleedde deze functie van 2014 tot 2022. Van 2014-2018 was zij eerst wethouder Werk en Inkomen, Wijken en Financiën, en van 2018-2022 was zij wethouder Gezondheid, Jeugdhulp en Welzijn. Inmiddels is zij directeur Maatschappelijke Ontwikkeling bij de gemeente Den Bosch. We zijn verheugd dat zij met haar kennis van de Leidse politiek de rol van informateur op zich wil nemen.
- Lianne van Kalken is momenteel wethouder voor GroenLinks in Vlaardingen. Het college van B&W in Vlaardingen heeft zes wethouders van zes politieke partijen waardoor zij kennis heeft van werken met een brede coalitie. Daarnaast is zij in 2025 aan de Erasmus Universiteit gepromoveerd op onderzoek naar raadsbrede samenwerkingen. Voordat zij wethouder werd, is ze acht jaar lang raadslid geweest, waarvan de laatste vier jaar ook fractievoorzitter. Met haar kennis en ervaring brengt zij een relevant perspectief mee als informateur in Leiden.

De opdracht

De opdracht aan de informateurs is om op zoek te gaan naar een stabiele en werkbare meerderheid van partijen die bereid zijn verantwoordelijkheden te nemen voor een coalitie. En daarbij in elk geval te kijken naar:

1. Inhoudelijke raakvlakken en tegenstellingen tussen partijen.
2. Bestuurlijke ambities en bereidheid tot college deelname van partijen.
3. Bouwstenen voor een nieuw bestuursakkoord en gezonde bestuurscultuur.

We hebben informateurs verzocht om een adviesrapport op te leveren met daarin de inzichten op bovenstaande zaken en een antwoord op de vraag welke partijen het beste met elkaar een volgende stap kunnen zetten en kunnen formeren. Dit met als doel om tot een nieuw beleidsakkoord en nieuw college van B&W te komen.

Het vervolg

Vandaag ontvangen raadsfracties een uitnodiging en vragenlijst van de informateurs. Voor de gesprekken en het adviesrapport verwachten de informateurs twee weken de tijd nodig te hebben. Beoogde datum voor publicatie van een adviesrapport is vrijdag 10 april.

Wij kijken uit naar de komende vier jaar en zijn trots op het vertrouwen dat de Leidse kiezer ons heeft gegeven.

Hartelijke groet,

Emma van Bree
Lijsttrekker GroenLinks-PvdA

Gemeenteraad Leiden

Retouradres: Postbus 9100, 2300 PC Leiden

Aan de lijsttrekkers van de fracties
in de gemeenteraad van Leiden

Gemeente Leiden
Bezoekadres Stadhuis
Stadhuisplein 1
Postadres Postbus 9100
2300 PC Leiden
Telefoon 14071
E-mail g.van.leiden@leiden.nl
Website gemeenteraadleiden.nl

Datum 25 maart 2026
Onderwerp Uitnodiging informatiesprekken lijsttrekkers

Contactpersoon G. van Leiden
Doorkiesnummer 06-18305932

Geachte lijsttrekkers van de fracties in de nieuwe Leidse gemeenteraad,

De lijsttrekker van GroenLinks-PvdA, Emma van Bree, heeft ons gevraagd om als informateurs te verkennen hoe de collegeonderhandelingen kunnen beginnen. Wij gaan hier graag mee aan de slag. De raad is hierover per brief van 25 maart 2026 geïnformeerd.

Aan ons is gevraagd om aan de gemeenteraad van Leiden een adviesrapport op te leveren dat inzicht biedt op de volgende zaken:

1. Inhoudelijke raakvlakken en tegenstellingen tussen partijen;
2. Bestuurlijke ambities en bereidheid tot college deelname van partijen;
3. Bouwstenen voor een nieuw bestuursakkoord en gezonde bestuurscultuur.

Deze inzichten zullen gebundeld worden in een rapport en op basis van dit rapport zullen wij de gemeenteraad voorzien van een advies over welke partijen het best met elkaar een volgende stap kunnen zetten in de onderhandelingen en kunnen gaan formeren en wat de betrokkenheid van de raad daarbij is. Het doel is om te komen tot een nieuw college voor de periode 2026-2030 en een nieuw beleidsakkoord op te stellen.

Wij nodigen graag twee vertegenwoordigers per raadsfractie uit voor een verkennend gesprek. Daarnaast worden gesprekken gevoerd met de burgemeester, gemeentesecretaris en de griffier,

De griffier van de gemeenteraad staat ons terzijde. Daarnaast sluit ook een raadsadviseur vanuit de griffie aan ter ondersteuning, Viola van Alphen. Aan hen kunt u doorgeven wie aanwezig is bij het gesprek.

Wij gaan graag met u het open gesprek aan met als basis de onderwerpen uit de bijgesloten vragenlijst. De inhoud van de vragenlijst is afgestemd met onze opdrachtgever.

Er wordt een verslag gemaakt van de gesprekken en aan u voorgelegd voor akkoord. Deze verslagen zijn en blijven vertrouwelijk en alleen beschikbaar voor de deelnemers aan het gesprek, maar vormen wel de basis voor het rapport en advies dat wij zullen uitbrengen.

De gesprekken vinden plaats op 27 en 30 maart 2026 in de B&W-kamer in het stadhuis van Leiden. Bijgaand het tijdschema.

Het is onze verwachting binnen twee weken de verkenning en daarmee de informatiefase te kunnen afronden en het rapport en advies naar de gemeenteraad te sturen. Wij zien uit naar de gesprekken.

Met vriendelijke groet,

Lianne van Kalken

Marleen Damen

Overzicht gesprekken informateurs

27 maart

10.00 – 10.45	GL-PvdA
11.00 – 11.45	CDA
12.30 – 13.15	VOLT
13.30 – 14.15	CU
14.30 – 15.15	FvD
16.00 – 16.45	SVL

30 maart

09.30 – 10.15	PS
10.30 – 11.15	D66
11.30 – 12.15	SP
12.45 – 13.30	VVD
13.45 – 14.30	PvdD
15.00 – 15.30	Burgemeester
15.45 – 16.15	Griffier
16.30 – 17.00	Gemeentesecretaris

Vragenlijst van informateurs voor politieke partijen als voorbereiding op de gesprekken op 27 en 30 maart 2026

Bij deze de vragen ter voorbereiding op het gesprek. In het gesprek starten we graag met uw korte duiding van de verkiezingsuitslag en uw taxatie van de huidige politieke situatie en verhoudingen.

Over het bestuursakkoord:

1. Hoe ziet een goede bestuurscultuur eruit? Wat vindt u belangrijke aspecten van de bestuurscultuur? Hoe draagt u daar aan bij?
2. Hoe ziet in die goede bestuurscultuur de samenwerking tussen raadsleden, raadsfracties, de gemeenteraad, het college en de stad eruit?
3. Zijn er zaken in het bestaande bestuursakkoord uit de vorige raadsperiode die u wilt veranderen? Heeft u het bestuursakkoord voldoende levend gehouden in de afgelopen periode? Hoe kan dat eventueel beter?

Over het beleidsakkoord:

4. Gaat uw voorkeur uit naar een coalitieakkoord op hoofdlijnen, een gedetailleerd coalitieakkoord, een raadsakkoord (een door alle partijen onderschreven akkoord op hoofdlijnen) of een andere vorm? Waarom?
5. Vier jaar geleden hebben alle partijen onderwerpen aangedragen voor het beleidsakkoord. Welke twee à drie onderwerpen ziet u nu graag opgenomen?
6. Welke zaken zou u, bij collegedeelname, in de komende vier jaar willen bereiken?
7. Zijn er programmapunten of onderwerpen die u onbespreekbaar acht, dan wel die een breekpunt/blokkade kunnen vormen in die zin, dat als zij in het coalitieakkoord of andersoortig akkoord worden opgenomen dit ertoe leidt dat uw fractie niet kan deelnemen aan de coalitie?
8. Leiden kent diverse maatschappelijke opgaven voor de komende jaren (zoals beschreven in de strategische verkenningen in 2025). Herkent u deze? En over welke zou u graag afspraken maken in een bestuursakkoord?

Over deelname aan het college:

9. Welke coalitie acht u voor Leiden, gelet op de verkiezingsuitslag, de meest wenselijke (eerste voorkeur) en waarom?
10. Wilt u deelnemen aan het college? Met welke partijen wilt u deelnemen aan het college en waarom?
11. Zijn er zorgpunten over andere partijen, wat u betreft? Zijn er partijen die u uitsluit als het op samenwerking in een coalitie aankomt?

Over het vervolg van de onderhandelingen:

12. Welke tips en suggesties zou u willen meegeven voor het verdere verloop van de onderhandelingen?
 - a. Hoe zou u de gemeenteraad willen betrekken?
 - b. In hoeverre vindt u het wenselijk om tijdens de onderhandelingsperiode de stad te raadplegen of anderszins te betrekken?

Gemeenteraad Leiden

Informatiefase na Gemeenteraadsverkiezingen 2026

Overzicht gesprekken informateurs maart / april 2026

27 maart		
	10.00 – 10.45	GroenLinks-PvdA
	11.00 – 11.45	CDA
	12.30 – 13.15	Volt
	14.30 – 15.15	Forum voor Democratie
	16.00 – 16.45	Studenten voor Leiden
30 maart		
	09.00 – 09.30	ChristenUnie
	09.30 – 10.15	Partij Sleutelstad
	10.30 – 11.15	D66
	11.30 – 12.15	SP
	12.45 – 13.30	VVD
	13.45- 14.30	PvdD
	15.00 – 15.30	Burgemeester Peter Heijkoop
	15.45 – 16.15	Gemeentesecretaris Krista Kuipers
	16.30 – 17.00	Griffier Gerald van Leiden
2 april		
	14.00 – 14.45	Partij Sleutelstad
	15.00 – 15.45	D66
	16.45 – 17.30	GroenLinks-PvdA

Bestuursakkoord 2022-2026

De fracties in de gemeenteraad van Leiden hebben afspraken gemaakt over samenwerken in de gemeenteraad. We houden ons aan de afspraken en spreken elkaar daarop aan.

We zijn er voor alle Leidenaren.

- We betrekken en praten met een zo divers mogelijke groep Leidenaren.
- We zijn voor alle Leidenaren te begrijpen en te bereiken.
- We zijn er voor alle Leidenaren en werken aan een Leiden waar Leidenaren en de gemeenteraad elkaar vertrouwen.
- We staan open voor maatschappelijke initiatieven uit de stad en gaan met hen in gesprek. We betrekken het in onze besluitvorming.
- We werken constructief samen met buurgemeenten en betrekken hen in besluitvorming waar dat aan de orde is.
- We zijn helder in de afweging van belangen die we maken. We laten zien wat we met de inbreng van Leidenaren en de buurgemeenten doen.

We hebben een open houding en bereiden ons goed voor.

- We staan open voor elkaar en voor elkaars inbreng. Elke fractie beoordeelt voorstellen op zijn eigen waarde en uitgangspunten.

- We bereiden commissie en raad met veel aandacht voor. Dat draagt bij aan een goed debat.
- Raadsvoorstellen ontvangen we graag 3 weken voor de behandeling in de commissie. Dit is nodig voor een goede inhoudelijke bespreking. We vragen het presidium hierop toe te zien.
- We vragen het college om kaderstellende voorstellen zoveel mogelijk te voorzien van verschillende scenario's waarover de raad kan debatteren.

We gaan zorgvuldig en verantwoordelijk om met de financiën.

- We nemen de verantwoordelijkheid om de begroting op tijd goed te keuren.
- We voorzien amendementen van een financiële dekking.
- We vinden het belangrijk dat er financiële ruimte is voor alle partijen om beleidswensen in te dienen.
- We experimenteren met raadsrapporteurs in de voorbereiding op het begrotingsdebat.

We handelen vanuit vertrouwen.

- We gaan uit van elkaars integriteit en goede intenties.
- We willen het beste voor de stad. Dat is wat ons verbindt. Dat willen wij ook naar buiten toe uitstralen.
- We vinden het belangrijk dat de inwoners vertrouwen in de raad hebben en houden. Daar handelen we naar.

We zijn respectvol en integer.

- We zijn integer en gaan respectvol met elkaar en met de mensen met wie we samenwerken.
- We leven de gedragscode voor raads- en duodeden na. Deze actualiseren we iedere raadsperiode.
- Bij het formuleren van een standpunt kijken we ook naar het belang van de minderheid.
- We zijn terughoudend met het bespreken van individuele kwesties.
- We zijn allemaal verantwoordelijk voor de sociale en fysieke veiligheid. We bewaken deze met elkaar. En we spreken elkaar erop aan.

Namens de ChristenUnie-fractie,

Namens de Studenten voor Leiden-fractie,

Namens de PvdA-fractie,

Namens de GroenLinks-fractie,

Namens de SP-fractie,

Namens de Partij Sleutelstad-fractie,

Namens de VVD-fractie,

Namens de CDA-fractie,

Namens de Partij voor de Dieren-fractie,

Namens de D66-fractie,

